

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Юридичний факультет
Кафедра теорії та історії держави і права

Силабус
нормативної навчальної дисципліни
Історія держави і права зарубіжних країн

підготовки бакалавра
спеціальність 081 Право
освітня програма Право

Силабус навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн» для студентів спеціальності «081 Право», освітньої програми «Право».

Розробник: доцент кафедри теорії та історії держави і права, канд. політ. наук, доцент Кравчук М. А.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від 21 вересня 2020 р.

Завідувач кафедри _____ (Яцишин М.М.)

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	галузь знань 08 Право спеціальність 081 Право освітній ступінь Право	Нормативна
Кількість годин/кредитів 155/5		Рік навчання__1__
		Семестр_1_-ий__
		Лекції 42 год.
ІНДЗ: є		Практичні (семінарські) 40 год.
		Самостійна робота _58_ год.
		Консультації_15_ год.
		Форма контролю: екзамен – 1-ий семестр

II. Інформація про викладача

Кравчук Микола Артемович

Науковий ступінь: кандидат політичних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри теорії та історії держави і права

Контактна інформація kravchukma@ukr.net

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>.

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Програма навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн» складена відповідно до відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за галуззю знань «08 Право», спеціальності «081 Право», освітньої програми «Право».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є питання виникнення, розвитку та падіння історичних типів держав і систем права, їх форми, різновидності, причини, суть та наслідки організаційних змін в державному апараті та системах права різних країн світу.

2. Пререквізити та постреквізити курсу

Історія держави і права зарубіжних країн належить до системи юридичних наук, об'єднаних загальною назвою – правознавство. За класифікацією юридичних наук вона належить до теоретико-історичних наук разом з теорією держави і права та історією вчень про державу і право.

Історія держави і права зарубіжних країн тісно пов'язана з галузевими та міжгалузевими юридичними дисциплінами, досліджуючи історію розвитку галузевих правових відносин та історію формування галузей права з найдавніших часів до нашого часу.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн» є пізнання закономірностей еволюції держави і права країн світу, формування у студентів першого курсу юридичного факультету цілісних уявлень про державно-правові явища з тим, щоб використати одержані знання для поглибленого вивчення окремих галузей права та відповідних галузей законодавства.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є

- сприяння ширшій загальній підготовці студентів з питань і проблем історії держави і права зарубіжних країн для якнайкращого засвоєння таких навчальних дисциплін як «Теорія держави і права», «Історія вчень про державу і право», галузевих і міжгалузевих дисциплін;
- ознайомлення з кращими надбаннями світової законодавчої традиції та правотворчістю зарубіжних держав і народів;
- формування наукового світогляду про державно-правові процеси, що відбуваються у світі та в Україні, необхідного для застосування права у практичній діяльності.

4. Результати навчання (Компетентності)

Інтегральна компетентність (ІК)

Грунтовні знання та сформовані цілісні уявлення про державно-правовий розвиток які забезпечують наукове підґрунтя, методологічну базу та фаховий інструментарій для вивчення галузевих і міжгалузевих напрямів юриспруденції та підготовки фахівця-правника.

Загальні компетентності (ЗК)

Знання основних категорій та понять, що стосуються історії держави і права зарубіжних країн, вміння визначати суттєві ознаки та тенденції найважливіших державно-правових явищ і процесів в їхньому історичному розвитку з метою удосконалення правотворення і правозастосування.

Фахові компетентності (ФК)

Вміти аналізувати та пояснювати державні і правові факти, визначати основні тенденції, зв'язки та взаємовплив соціально-економічних, політичних, соціальних, етнокультурних, релігійних та інших явищ і процесів в історичній динаміці державно-правового простору, сучасній стадії його розвитку та прогнозувати (моделювати) його динаміку у майбутньому. Вміння здійснювати професійну, дослідницьку та просвітницьку діяльність у сфері історико-правових знань.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Прак. т.	Конс.	Сам. роб.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Рабовласницька та феодальна держава і право.					
Тема 1. Держава і право країн Стародавнього Сходу.	7	2	2	1	2
Тема 2. Рабовласницька держава і право у Стародавній Греції..	9	2	2	1	4
Тема 3. Держава і право Стародавнього Риму.	15	4	4	1	6

Тема 4. Ранньофеодальні держави і право в країнах Європи.	7	2	2	1	2
Тема 5. Середньовічна держава і право країн Західної Європи на етапі зрілого феодалізму.	11	4	2	1	4
Тема 6. Середньовічна держава і право Візантії, південних і західних слов'ян.	6	2	2		2
Тема 7. Феодальна держава і право Росії.	6	2	2		2
Тема 8. Держава і право країн середньовічного Сходу.	9	2	2	1	4
Разом за змістовим модулем 1	70	20	18	6	26
Змістовий модуль 2. Держава і право Нового та Новітнього часу.					
Тема 1. Виникнення та розвиток буржуазної держави та права в Англії.	9	2	2	1	4
Тема 2. Держава і право США.	9	2	2	1	4
Тема 3. Буржуазна держава і право Франції.	11	2	2	1	6
Тема 4. Держава і право Німеччини у XIX ст..	8	2	2	1	3
Тема 6. Держава і право Росії у пореформений період.	7	2	2		3
Тема 7. Держава і право США у XX ст..	7	2	2	1	2
Тема 8. Держава і право Великобританії у XX ст..	7	2	2	1	2
Тема 9. Держава і право Франції новітнього періоду.	6	2	2		2
Тема 10. Держава і право Німеччини у XX ст..	7	2	2	1	2
Тема 11. Держава і право СРСР.	7	2	2	1	2
Тема 12. Виникнення та розвиток національних держав у Європі після I-ї світової війни.	7	2	2	1	2
Разом за змістовим модулем 2	85	22	22	9	32
Усього годин	155	42	40	15	58

1. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Держава і право стародавнього Китаю та Індії	4
2	Рабовласницька держава і право у Стародавній Спарті.	3
3	Держава і право Стародавнього Риму.	2
4	Ранньофеодальні держави і право в країнах Європи.	2
5	Феодальна держава і право у Франції.	2
6	Держава і право феодальної Англії.	2
7	Держава і право феодальної Німеччини	2
8	Держава і право у західних та південних слов'ян.	3
9	Держава і право феодальної Росії.	3
10	Феодальні держави і право в країнах Сходу.	3
11	Виникнення та розвиток буржуазної держави та права в Англії.	2
12	Держава і право США.	2
13	Буржуазна держава і право Франції.	4
14	Держава і право Японії у XIX ст..	3
15	Держава і право Німеччини у XIX ст.	3
16	Держава і право Росії у пореформений період.	2
17	Держава і право США у XX ст.	3
18	Держава і право Великобританії у XX ст.	2
19	Держава і право Франції новітнього періоду.	2
20	Держава і право Німеччини у XX ст.	3
21	Держава і право СРСР.	3
22	Виникнення та розвиток національних держав у Європі після I-ї світової війни.	3
	Разом	58

ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

Теми подаються на самостійний вибір студентів. Кожна тема може бути обрана одним студентом, що зазначається у поданій таблиці.

Перелік індивідуальних завдань.

1. Спільні риси та особливості суспільного устрою та державного ладу країн Стародавнього Сходу
2. Східна деспотія як форма держави
3. Правове регулювання майнових відносин за Законами Хаммурапі та Законами Ману

4. Сімейно-шлюбні відносини за Законами Хаммурапі та Законами Ману
5. Злочини та покарання за Законами Хаммурапі та Законами Ману
6. Суспільний устрій та державний лад Стародавнього Китаю
7. Суспільний устрій та державний лад Стародавньої Індії
8. Державний лад Афінської рабовласницької республіки та Спарти
(порівняльний аналіз)
9. Основні риси та інститути Афінського права.
10. Реформи Солона в Афінах та Сервія Туллія в Римі (порівняльний аналіз)
11. Правове становище різних категорій населення у Стародавньому Римі
12. Державний лад Стародавнього Риму у періоди принципату та доміанату
(порівняльний аналіз)
13. Причини загибелі та падіння Західної Римської імперії
14. Охарактеризуйте сімейно-шлюбне законодавство Стародавнього Риму
15. Основні джерела та інститути римського права у класичний та пост класичний періоди (порівняльний аналіз)
16. Злочини і покарання за Законами XII таблиць
17. Судовий процес за римським правом
18. Основні риси феодальної держави і права
19. Суспільний устрій та державний лад ранньофеодальних держав
20. Салічна правда - пам'ятка ранньофеодального права
21. Хрестові походи, їхні причини і наслідки
22. Охарактеризуйте відносини сюзеренітету - васалітету: підстави виникнення та припинення, взаємні зобов'язання сюзеренів і васалів
23. Станово-представницька монархія у Франції
24. Станово-представницька монархія в Англії
25. Станово-представницька монархія в Німеччині
26. Велика хартія вольностей: зміст та оцінка
27. Великий березневий ордонанс: зміст та оцінка
28. Саксонське зеркало: зміст та оцінка
29. Парламент у середньовічній Англії
30. Парламент у середньовічній Франції
31. Абсолютна монархія у Франції
32. Абсолютна монархія в Англії та її особливості
33. Князівський абсолютизм у Німеччині
34. Магдебургське право
35. Канонічне право у середньовічній Європі
36. Середньовічне право у Західній Європі
37. Джерела та особливості візантійського права
38. Держава у південних слов'ян
39. Держава у західних слов'ян
40. Право у південних та західних слов'ян
41. « Законник С. Душана»- збірник сербського феодального права
42. Утворення централізованої держави у Московії
43. Московська держава у період станово-представницької монархії
44. Абсолютна монархія в Росії
45. « Соборне уложення»- головна пам'ятка права Московії
46. Джерела та основні інститути мусульманського права
47. Англійська буржуазна революція: причини, етапи, рушійні сили, особливості
48. Habeas Corpus Act 1679 р.: зміст та оцінка
49. Зміни у праві Англії у XVIII-XIX ст..
50. Розробка, прийняття та зміст Конституції США 1787р.

51. Громадянська війна в США та її наслідки
52. Конституційний розвиток США у XVIII-XIX ст.
53. Особливості права США (XVIII-XIX ст.)
54. Розкрийте суть принципу поділу влад та їхнього взаємного контролю
закладеного у Конституції США 1787 р.
55. Французька революція та її вплив на становлення держави нового типу
56. Міжнародні механізми забезпечення гендерної рівності
57. Законодавство періоду Великої Французької революції
58. Дайте історико – правову оцінку режиму Директорії (1794 – 1799рр.)
59. Кодифікація Наполеона Бонапарта
60. Друга республіка у Франції та Конституція 1848 р.
61. Друга імперія у Франції
62. Паризька комуна 1871 р.
63. Третя республіка у Франції
64. Розвиток Німеччини у першій пол..XIX ст..
65. Об'єднання Німеччини. Конституція 1871 р.
66. Право Німецької імперії
67. Утворення Австро-Угорщини
68. Японія в епоху Мейцзі
69. Війна за незалежність та утворення держав в Латинській Америці у XIX ст
70. Державно-правовий розвиток США до к. 20-х р. XX ст..
71. «Новий курс» Ф. Рузвельта та його наслідки
72. Державно-правовий розвиток США у 2-й пол. XX ст..
73. Еволюція партійної системи Великобританії у XX ст..
74. Зміни в державному ладі Великобританії у XX ст..
75. Селянська реформа 1861 р. в Росії
76. Реформи в Російській імперії у другій пол..XIX ст..
77. Причини, етапи та наслідки революції 1905-1907 рр.
78. Держава і право Росії періоду революції 1917 р.
79. Держава і право Росії періоду Громадянської війни 1918-1921 рр.
80. Четверта республіка у Франції
81. П'ята республіка у Франції
82. Розвиток Японії після Другої світової війни
83. Утворення та розвиток Китайської Народної Республіки
84. Листопадова Революція у Німеччині
85. Веймарська конституція 1919 р.
86. Політична боротьба у Німеччині та прихід до влади нацистів
87. Німеччина в часи нацистської диктатури
88. Німеччина після Другої світової війни
89. Державно-правовий розвиток Італії у 1-й пол. XX ст..
90. Відновлення та розвиток Польщі у міжвоєнний період
91. Відновлення та розвиток Чехословаччини у міжвоєнний період
92. Розвиток польської держави у 40-80-ті рр.. XX ст
93. Розвиток Чехословаччини у 40-80-ті рр.. XX ст
94. Державно-правовий розвиток Польщі у кінці XX- на поч..XXI ст.
95. Державно-правовий розвиток Чехії у кінці XX- на поч..XXI ст.
96. Державно-правовий розвиток Словаччини у кінці XX- на поч..XXI ст.
97. Розвиток трудового права та соціального законодавства в Англії у XVIII-XX
ст..
98. Зміни у кримінальному праві та процесі в Англії у XVIII-XX ст..
99. Розвиток кримінального права та процесу в США у XIX-XX ст..
100. Основні зміни в праві у післявоєнний період.

Форма звітності: друкований реферат обсягом 10-15 сторінок.
Строки виконання – до 1 грудня.

IV. Політика оцінювання

Шкала оцінювання роботи студента на семінарських заняттях:

«Відмінно» (1,7-2 бали) – теоретичний матеріал теми засвоєний повністю, студент володіє ґрунтовними знаннями з даної теми, вміє аналізувати фактичний матеріал та джерельну базу, всі завдання, передбачені для виконання в ході самостійної підготовки, виконані у повному обсязі.

«Добре» (1,1-1,6 бали) – теоретичний зміст теми засвоєний майже повністю, необхідні навички роботи із засвоєним матеріалом загалом сформовані, всі завдання, передбачені для виконання в ході самостійної підготовки виконані, більшість з яких виконана у повному обсязі.

«Задовільно» (0,5-1,0 бали) – теоретичний зміст теми засвоєний в основному, необхідні навички роботи із засвоєним матеріалом загалом сформовані, частину завдань, передбачених для виконання в ході самостійної підготовки виконано, з яких деякі виконані з незначними помилками, або не в повному обсязі.

«Незадовільно» (0-0,4 бали) – теоретичний зміст теми засвоєний частково, деякі навички роботи із засвоєним матеріалом не сформовані, переважна кількість завдань, передбачених для виконання в ході самостійної підготовки не виконана, а деякі виконані з помилками, або частина таких завдань виконана з помилками чи не виконана в повному обсязі.

Шкала оцінювання модульних контрольних робіт:

МКР № 1

0-7 – незадовільно - питання висвітлені недостатньо, не використано юридичної термінології, окремі тези потребують уточнення, доопрацювання.

8-12 – задовільно - питання висвітлені поверхнево, використана частково юридична термінологія, зроблені висновки, які потребують деякого уточнення;

13-17 – добре – питання висвітлені частково, відповідь охоплює основні аспекти, використана певна кількість термінів, класифікації, зроблені окремі висновки;

18-20 – відмінно - питання висвітлені повністю, використана необхідна кількість термінів, класифікації, зроблені конкретні висновки;

МКР № 2

0-9 – незадовільно - питання висвітлені недостатньо, не використано юридичної термінології, окремі тези потребують уточнення, доопрацювання.

10-16 – задовільно - питання висвітлені поверхнево, використана частково юридична термінологія, зроблені висновки, які потребують деякого уточнення;

17-24 – добре – питання висвітлені частково, відповідь охоплює основні аспекти, використана певна кількість термінів, класифікації, зроблені окремі висновки;

25-30 – відмінно - питання висвітлені повністю, використана необхідна кількість термінів, класифікації, зроблені конкретні висновки;

Критерії оцінювання ІНДЗ:

8-10 балів – проблема висвітлена повністю, використана значна кількість наукової літератури, зроблені конкретні висновки;

5-7 балів - проблема висвітлена частково, використано дослідження різних науковців з даного питання, зроблені висновки, які потребують деякого уточнення;

до 5 балів - проблема висвітлена недостатньо, не використано дослідження різних науковців з даного питання, зроблені висновки нечіткі і потребують уточнення, доопрацювання.

Політика щодо академічної доброчесності

Вивчаючи курс «Історія держави і права зарубіжних країн», студент погоджується виконувати етичні принципи та визначені законом правила, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності студентом передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Пропущені без поважних причин семінарські заняття перескладаються усно шляхом відповіді на всі питання семінарського заняття. Семінарське заняття вважається пропущеним без поважних причин, якщо немає документального підтвердження поважної причини відсутності (довідка, повістка тощо). За результатами перездачі виставляється оцінка відповідно до шкали оцінювання роботи студента на семінарських заняттях.

Пропущені з поважних причин семінарські заняття перескладаються шляхом підготовки конспекта по темі семінарського заняття з відповідями на всі питання семінарського заняття. За результатами перездачі виставляється оцінка відповідно до шкали оцінювання роботи студента на семінарських заняттях.

Оцінка від 0 до 5 балів вважається негативною і може бути перездана усно шляхом відповіді на всі питання семінарського заняття. За результатами перездачі виставляється оцінка відповідно до шкали оцінювання роботи студента на семінарських заняттях.

Оцінка від 6 до 10 балів вважається позитивною та не перездается.

Пропуски на семінарських заняттях та негативні оцінки можуть бути перездані до початку семінарських занять по наступному модулю або до початку заліково-екзаменаційної сесії, якщо модуль останній в семестрі.

ІНДЗ здаються у роздрукованому та зшитому вигляді на кафедрі теорії та історії держави і права (каб. В-123) відповідно до встановленої дати, після якої роботи не приймаються і не перевіряються.

Перездача екзаменів відбувається відповідно до розкладу заліково-екзаменаційної сесії.

V. Підсумковий контроль

Екзамен проводиться у усно шляхом опитування по питаннях, викладених в екзаменаційною білеті, який складається з трьох питань. Максимальний результат виконання екзаменаційного завдання оцінюється в 60 балів:

45-60 балів передбачає високий рівень знань і навичок: відповідь повна, логічна з елементами самостійності;

30–44 балів передбачає досить високий рівень знань і навичок: відповідь логічна, містить деякі неточності при формулюванні узагальнень, наведенні прикладів.

15-29 балів передбачає наявність знань лише основної літератури, студент відповідає по суті на питання і в загальній формі розбирається в матеріалі, але відповідь неповна і містить неточності;

1 – 14 балів передбачає неповні знання студента основної літератури; студент лише в загальній формі розбирається в матеріалі, відповідь неповна;

0 балів - студент не розкрив поставлені питання, не засвоїв матеріал в достатньому обсязі для подальшого навчання.

Бали, отримані на екзамені, додаються до балів, отриманих на семінарських заняттях та балів, отриманих за ІНДЗ

Перелік екзаменаційних питань

1. Предмет, метод і завдання курсу історії держави і права зарубіжних країн.
2. Характерні риси та особливості країн Стародавнього Сходу.
3. Характеристика суспільного і державного ладу Стародавнього Єгипту.
4. Суспільний устрій та державний лад Стародавнього Китаю.
5. Варни і касты Стародавньої Індії.
6. Закони Ману в давній Індії: загальна характеристика.
7. Посилення Вавилону та реформи царя Хаммурапі.
8. Закони Хаммурапі як джерело права Стародавнього Вавилону.
9. Право власності за законами Хаммурапі.
10. Злочини і покарання за законами Хаммурапі.
11. Утворення та розвиток Афінської держави. Реформи Тезея.
12. Характеристика суспільного і державного устрою Афінської республіки.
13. Характеристика законів Драконта (621 р. до н. е.) та їх значення для формування держави.
14. Реформи Солона і Клісфена.
15. Стародавня Спарта.
16. Виникнення держави в Римі. Реформи Сервія Туллія.
17. Суспільний устрій Риму періоду республіки.
18. Державний лад Риму періоду республіки.
19. Магістратури у Стародавньому Римі: їх види і компетенція.
20. Зміни в державному ладі Риму періоду принципату Августа.
21. Зміни в державному ладі Риму періоду домінації.
22. Джерела римського права найдавнішого періоду.
23. Джерела римського права класичного періоду.
24. Джерела римського права посткласичного періоду.
25. Римське право найдавнішого періоду.
26. Римське право класичного періоду.
27. Поняття "середньовіччя" та загальна характеристика розвитку держави і права в цей період.
28. Утворення та розвиток держави у франків. Реформи Мартела.
29. Суспільний устрій франків.
30. Державний лад франків.
31. Салічна правда як джерело права франків.
32. Суспільний устрій та державний лад Франції в період феодальної роздробленості.
33. Боротьба за державну єдність Франції. Реформи Людовіка IX.
34. Поняття про станово-представницьку монархію та основні етапи її формування в європейських країнах.
35. Загальна характеристика формування і розвитку станово-представницької монархії в Англії в середні віки.
36. Велика Хартія вільностей 1215р. та її історична роль у конституційному розвитку Англії.
37. Саксонське зерцало (1225 р.) як пам'ятка права.
38. Загальна характеристика державного ладу і права Новгороду і Пскова (XII-XV ст.).
39. Законник Стефана Душана (1349р.) як пам'ятка права (загальна характеристика).
40. Утворення та розвиток феодальної держави у Польщі.
41. Злочини та покарання за "Кароліною" (1532р.).
42. Загальні риси формування та особливості абсолютизму в європейських країнах.

43. Характеристика Соборного уложення 1649р. як кодексу феодальної держави.
44. Магдебурзьке право та його джерела.
45. Станово-представницька монархія в Росії.
46. Державний лад. Вищі органи влади і управління в Росії періоду абсолютної монархії.
47. Англійська буржуазна революція: причини, хід, наслідки.
48. Протекторат Кромвеля в Англії. «Знаряддя правління».
49. Формування конституційної монархії в Англії. «Білль про права».
50. Соціально-економічне та політичне становище американських колоній Англії..
51. Війна за незалежність та утворення США. Декларація незалежності США.
52. Конституція США 1787 р.
53. Перший цикл поправок до Конституції США.
54. Громадянська війна у Сполучених Штатах Америки. Другий цикл поправок до Конституції США.
55. Французька революція 1789-1794рр.: причини, рушійні сили та етапи.
56. Французька Декларація прав людини і громадянина 1789 р.
57. Французька Конституція 1791 р. та конституційна монархія.
58. Розвиток державного ладу Франції періоду Першої республіки.
59. Перехід влади до жирондистів. Діяльність Національного Установчого конвенту.
60. Якобінська диктатура. Декларація та Конституція 1793 р.
61. Термідоріанський переворот та Конституція Франції 1795 р.
62. Прихід до влади Наполеона Бонапарта. Конституція 1799р.
63. Цивільний кодекс Франції (Кодекс Наполеона 1804р.) як пам'ятка права.
64. Лютнева революція у Франції і проголошення республіки. Конституція Другої республіки 1848 р.
65. Друга імперія у Франції. Конституція 1852р.
66. Паризька комуна 1871 р. Законодавство Паризької комуни.
67. Третя республіка. Конституційні закони 1875 р.
68. Відміна кріпосного права в Росії.
69. Судова реформа 1864 р. в Росії.
70. Зміни в державному ладі Росії у кінці XIX на початку XX ст.
71. Лютнева буржуазно-демократична революція в Росії.
72. Утворення та державно-правовий розвиток СРСР.
73. Німеччина після Віденського конгресу.
74. Боротьба між Австрією та Прусією за гегемонію. Північно-німецький союз держав.
75. Утворення Німецької імперії. Конституція 1871 р.
76. Германське цивільне уложення (1900 р.) як пам'ятка права.
77. Державний устрій Німеччини за Веймарською конституцією.
78. Встановлення фашистської диктатури. Зміни в державному ладі.
79. Німеччина після Другої світової війни.
80. Основні тенденції розвитку держави та законодавство США періоду кінця XIX — початку XX ст.
81. Основні принципи "Нового курсу" Ф. Рузвельта та його законодавче закріплення.
82. Поправки до Конституції США у XX ст .
83. Зміни в державному ладі Великобританії у XX ст.
84. Партийна система Великобританії.
85. IV і V Республіки у Франції та їх конституції 1946 та 1958 року.
86. Утворення незалежних держав після Другої світової війни та розпаду колоніальної системи.
87. Розпад соціалістичного блоку, утворення та конституційний розвиток незалежних держав у Європі.
88. Європейська інтеграція на сучасному етапі. Поняття про європейське право.
89. Утворення і державно-правовий розвиток незалежних держав після розпаду СРСР.

90. Зміни у праві західноєвропейських країн після Другої світової війни.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90-100	Відмінно
82 - 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 - 59	Незадовільно

VII. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Підручники та навчальні посібники

1. Бостан Л. М., Бостан С. К. Держава і право зарубіжних країн: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 672 с.
2. Всеобщая история государства и права / Под ред. К. Батыра. — М., 1998. – 698 с.
3. Глиняный В. П. История государства и права зарубежных стран. Ч. 1.- Х.: «Одиссей», 2003. – 832с.
4. Графский В. Г. Всеобщая история права и государства: Учебник для вузов. – М.: Издательство НОРМА, 2001. -744 с.
5. Грубінко А. В. Історія держави і права зарубіжних країн: навчальний посібник – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2014. -656 с.
6. История государства и права зарубежных стран: Учебник: в 2 т. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Норма, 2008. Т 1: Древний мир и Средние века / отв. ред.. Н.А. Крашенинникова и О.А. Жидков – 720 с. Т.2: Современная эпоха / отв. ред. Н.А. Крашенинникова. – 816 с.
7. Маймескулов Л.Н.,Россихин В.В., Тихоненков Д.А. История государства и права зарубежных стран: Учебное пособие. – Х.: Издатель ФЛ-П Вапнярчук Н.Н., 2008.- 312с.
8. Макарчук В. С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн. Навчальний посібник. Вид. 5-те, доп.-К.: Атіка, 2006. – 680 с.
9. Страхов М. М. Історія держави і права зарубіжних країн: Підруч. для студ. юрид. спец. Вищ. навч. закл. — 2-ге вид., переробл. та допов. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – 584 с.
10. Тищик Б. Держава і право стародавнього Риму: Навч. посібник. —Л., 1998.
11. Тищик Б. Історія держави і права Стародавнього Сходу. — Л., 1996.
12. Тищик Б. Історія держави і права зарубіжних країн (Середні віки та ранній новий час): Навч. посібн.. — Львів: Світ, 2006. – 696 с.
13. Тищик Б.Й. Історія держави і права зарубіжних країн. Новий час (XVIII ст.. – 1918 р.): навч. посібник / Б.Й. Тищик. – Львів: Світ, 2013. – 752 с.
14. Трофанчук Г.І. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. Посібник. – К.:Хрінком Інтер, 2006.- 400с.
15. Федоров К. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посібник. — К.: Вища шк., 1994. -464 с.
16. Хома Н. М. . Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посібник для студентів вищих закладів освіти. — К.: «Каравела» , Львів: «Новий світ – 2000», «Магнолія плюс», 2003. – 480 с.
17. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн. – Том I : Навч. посіб.

для юрид. вищих навч. закладів і фак.: У 2 т. / За ред. члена-кореспондента Академії правових наук України В. Д. Гончаренка. — К.: Ін Юре. — 1998. — 504 с.

18. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн. — Том II: Навч. посіб. для юрид. вищих навч. закладів і фак.: У 2 т. / За ред. члена-кореспондента Академії правових наук України В. Д. Гончаренка. — К.: Ін Юре. — 1998. — 608 с.

19. Хрестоматия памятников феодального государства и права стран Европы. — М., 1961.

20. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран / Под ред. З. Черниловского. — М., 1996.

21. Черниловский З. Всеобщая история государства и права: Учебник. 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Высш. шк., 1983. — 656 с.

22. Шевченко О. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посібник для студ. юрид. вузів та факультетів. — К.: Вентурі, 1994. — 288 с.

23. Шевченко О. Історія держави і права зарубіжних країн: Хрестоматія для студ. Юрид. Вузів та ф-тів. — К.: Вентурі, 1995. — 176 с.

2. Енциклопедична література

1. Большой энциклопедический словарь. — М., Изд-во Большая Рос. Энцикл. 1997. — 1456 с.

2. Всемирная история в 10 томах М., Госполитиздат — Учпедгиз — 1955-1965 гг.

3. Мала енциклопедія етнодержавознавства. — К: Довіра. Генеза 1996.- 942 с.

4. Політологічний енциклопедичний словник: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. — К: Генеза 1997. — 400 с.

5. Популярна юридична енциклопедія / Кол. авт.: В. К. Гіжевський, В. В. Головченко... В. С. Ковальський (кер.) та ін. — К.: Юрінком Інтер, 2002. — 528 с.

6. Юридическая энциклопедия. — М., 1997.

7. Юридична енциклопедія: В 6-ти т. / [гол. редкол.: Ю.С. Шемшученко] — К.: Укр. енкцикл., 1998–2002. — Т. 1: А–Г. —1998. — 672 с.

8. Юридична енциклопедія: В 6-ти т. / [гол. редкол.: Ю.С. Шемшученко] — К. : Укр. енкцикл., 1998–2002. — Т. 2: Д–Й. —1999. — 744 с.

9. Юридична енциклопедія: В 6-ти т. / [гол. редкол.: Ю.С. Шемшученко] — К.: Укр. енкцикл., 1998–2002. — Т. 3: К–М. —2001. — 792 с.

10. Юридична енциклопедія: В 6-ти т. / [гол. редкол.: Ю.С. Шемшученко] — К. : Укр. енкцикл., 1998–2002. — Т. 4: Н–П. —2002. — 720 с.

11. Юридична енциклопедія: В 6-ти т. / [гол. редкол.: Ю.С. Шемшученко] — К.: Укр. енкцикл., 1998–2002. — Т. 5: П–С. —2003. — 736 с.

12. Юридична енциклопедія: В 6-ти т. / [гол. редкол.: Ю.С. Шемшученко] — К.: Укр. енкцикл., 1998–2002. — Т. 6: Т–Я. —2003. — 768 с.